

родної науково-практичної конференції «Формування ефективних механізмів підвищення конкурентного потенціалу економічних систем за умов розвитку інтеграційних процесів». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mev-hnu.com>

9. Стратегія розвитку Львівщини до 2015 р. Затверджена Рішенням сесії обласної ради від 13 березня 2007 р. – № 193. – 53 с.

10. Капітальні інвестиції у Львівській області за 2011 рік. Статистичний збірник / Державний комітет статистики України. Головне управління статистики у Львівській області. / за ред. С. О. Матковського. – Львів, 2012. – 96 с.

Марченко О. М., Гурковская Л. В. Инвестиционная безопасность Львовской области: состояние и направления улучшения.

Освещаются теоретико-методологические принципы инвестиционной безопасности региона. Оценивается уровень инвестиционной безопасности Львовской области. Анализируется структура инвестиций в регионе по источникам финансирования, сферам вложения средств. Обосновываются направления повышения уровня инвестиционной безопасности Львовщины.

Ключевые слова: инвестиционная безопасность, инвестиции, капитальные вложения, инвестиций в основной капитал.

Marchenko O. M., Hurkovs'ka L. V. The Investment Safety of L'viv Region: the State and the Directions of Improvement.

The theoretical and methodological principles of investment safety of region are highlighted. The level of investment security of L'viv region is estimated. The structure of investments in the region by source of funding, areas of investment is analyzed. The directions of increasing the level of investment security of L'viv region are grounded.

Key words: investment safety, investments, capital investments, investments in the fixed assets.

Стаття надійшла 23 жовтня 2013 р.

УДК 658: 658.115

**І. П. Мойсеєнко,
Р. О. Осінський**

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ЛЬВІВЩИНИ

Методами логіко-теоретичного узагальнення виявлено закономірності та окреслено проблеми житлово-комунального господарства, визначено системні основи реалізації програми реформування ЖКГ Львівщини. Обґрунтовано необхідність врахування стану, інтересів та загроз функціонування ЖКГ, забезпечення державного регулювання для визначення напрямів реформування.

Ключові слова: житлово-комунальне господарство, гармонізація інтересів, загрози, забезпечення реалізації програм регулювання.

Постановка проблеми. Житлово-комунальне господарство Львівської області є однією із найбільш важливих та пріоритетних галузей господарського комплексу регіону, на яку покладено завдання стабільного функціонування підприємств у цій сфері та забезпечення життєдіяльності населення, котре проживає у містах і селищах області. Недосконалість системи управління житлово-комунальним господарством, зволікання з його реформуванням призвели до того, що підприємства галузі неспроможні ефективно працювати в ринкових умовах, надавати споживачам послуги належного рівня та якості.

Процес реформування ЖКГ розпочався давно. Ринкові трансформації стосувалися багатьох аспектів його функціонування, однак вони відбуваються повільно та неефективно: переважне право власності та управління зберігається за державою та територіальними громадами – перехід на конкурсне обслуговування житлового фонду тільки почався; існуюча система фінансування комунальних підприємств спричиняє постійне зростання дебіторської та кредиторської заборгованості. Не вирішено більшість питань у галузі тарифного регулювання, не готові до виконання повноважень органи місцевого самоврядування, законодавчо не встановлено граничні рівні підвищення тарифів на послуги ЖКГ [1].

Трансформаційні та структурні деформації в економіці періоду активних ринкових реформ обумовили сьгоднішній його стан: вкрай високий ступінь зносу основних засобів ЖКГ у більшості регіонів України; важка фінансова ситуація на більшості підприємств; існуюча практика невиконання зобов'язань як з боку населення, так і з боку бюджетів різних рівнів, а також постачальників послуг; адміністративні, а не ринкові методи управління [2; 3].

Водночас постійний розвиток економічної практики призводить до нових проблем і виникає необхідність звернення до цієї тематики знову, вимагає концентрації уваги на недостатньо розроблених аспектах. Відтак проблеми розвитку житлово-комунального господарства в регіоні мають бути вирішені через розробку науково-методичного забезпечення заходів з підвищення ефективності його функціонування [4].

Метою статті є визначення основ реалізації регіональної політики щодо підвищення ефективності та надійності його функціонування, забезпечення сталого розвитку для задоволення потреб в житлово-комунальних послугах. Для досягнення ефективності реформування необхідно дослідити стан ЖКГ області, інтереси та загрози програми реформування.

Стан дослідження. Основу досліджень регіональних проблем функціонування ЖКГ становили праці вітчизняних і зарубіжних учених.

Значний внесок у становлення і розвиток методології управління ЖКГ внесли такі вітчизняні вчені, як Б. І. Адамов, С. В. Богачов, В. М. Василенко, Г. В. Висоцька, В. О. Гасвська, П. В. Гудзь, Б. М. Данилишин, М. І. Лебедєв, О. А. Карлова, Т. М. Качала, Б. Т. Кліяненко, О. О. Лук'яненко, Н. М. Матвеева, І. Н. Митрофанова, Л. М. Рассуждай, П. М. Семенченко, В. О. Солодкий, В. І. Чиж та ін. Завдяки цим і багатьом іншим ученим дослідження проблем функціонування ЖКГ регіону піднято на високий науковий рівень. Серед зарубіжних досліджень слід виокремити роботи Х. Берр, Е. Дж. Блейклі, Р. Л. Кемпа, С. А. Розенфельда, де автори викладають своє бачення шляхів удосконалення роботи галузі як своїх країн, так і висловлюють рекомендації іншим державам.

Виклад основних положень. Реформування галузі необхідно проводити з урахуванням інтересів громадян та стану соціально-економічної безпеки регіону, що вимагає науково-методичного обґрунтування процесу і загроз, перелік яких представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Загрози ефективного функціонування житлово-комунального господарства

Інституційні загрози:	недосконалість відносин власності у багатоквартирному житлі;
	безвідповідальне ставлення власників та користувачів до свого житла, що призводить до його швидкого фізичного та морального старіння;
	нерациональне використання виробниками та споживачами комунальних послуг;
	відсутність стратегії реформування житлово-комунального господарства в населених пунктах області;
	недосконалість структури управління галуззю та нормативно-правової бази для забезпечення її надійного та ефективного функціонування;
	недосконалість системи державного регулювання на ринку природних монополій;
Організаційні:	низький фінансовий та управлінський менеджмент на комунальних підприємствах та у житловому фонді;
	відсутність поширення процесу розмежування функцій замовника та виконавця послуг;
	недостатні темпи створення ефективного власника житла – об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;
	нерозвиненість сучасних форм ефективного управління підприємствами житлово-комунального господарства (управління, концесія, приватизація тощо);

	відсутність конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, що характеризується низькою кількістю залучених на конкурсних засадах приватних підприємств;
	недостатня ініціатива органів місцевого самоврядування щодо залучення приватних підприємств та громадян до діяльності у сфері житлово-комунального господарства;
Фінансові:	незбалансованість тарифної політики, що призводить до погіршення фінансового стану підприємств;
	надання житлово-комунальних послуг неналежної якості та не в повному обсязі, що призводить до зменшення населенням оплати послуг;
	дефіцит фінансових ресурсів, необхідних для відновлення, належної експлуатації та обслуговування житлового фонду, систем тепло-, водопостачання та водовідведення;
	високий рівень зношеності основних фондів та збільшення витрат на ліквідацію аварійних ситуацій;
	понаднормативні мережеві та будинкові втрати води та теплоносія, відсутність у достатній кількості технологічних та будинкових приладів обліку;
	низька інвестиційна привабливість підприємств у зв'язку з незадовільним фінансовим та технічним станом галузі житлово-комунального господарства.

Складено на основі [2; 5].

Для досягнення мети реформування галузі необхідно вирішити питання щодо:

- узгодження економічних інтересів регіону *держави* та суб'єктів господарювання;
- оптимізації виробничої та територіальної інфраструктури житлово-комунального господарства області відповідно до потреб населення;
- створення умов для надійного і безпечного надання житлово-комунальних послуг за доступними цінами та тарифами, які стимулюють енергозбереження;
- усунення диспропорції у попиту та пропозиції на ринку житла і житлово-комунальних послуг;
- оновлення виробничої бази галузі з урахуванням новітніх досягнень науково-технічного прогресу, запровадження інноваційної моделі розвитку житлово-комунального господарства;
- підвищення ефективності використання енергоносіїв та інших ресурсів, радикального зниження енергоємності виробництва, підвищення енергоефективності будинків, створення стимулів та умов

для переходу економіки на раціональне використання та економне витрачання енергоресурсів;

– стимулювання приватної підприємницької ініціативи для виконання завдань розвитку житлового фонду та комунальної інфраструктури;

– мінімізації техногенного впливу галузі на навколишнє природне середовище і людину загалом;

– розвитку ринкових відносин та відповідної інституційної інфраструктури;

– поліпшення якості управління житлом та комунальною інфраструктурою.

Програма реформування ЖКГ передбачає здійснення заходів у таких сферах:

- 1) формування регіональної житлової політики;
- 2) утримання будинків, споруд і прибудинкових територій, зокрема проведення реконструкції застарілого житлового фонду;
- 3) ремонту приміщень, будинків, споруд;
- 4) управління споживанням енергії в будинках;
- 5) виробництва, транспортування, постачання теплової енергії, надання послуг із централізованого опалення та постачання гарячої води, у тому числі з використанням альтернативних джерел енергії та видів палива;
- 6) благоустрою населених пунктів;
- 7) міського електротранспорту.

Регіональна політика з питань реформування житлово-комунального господарства, що втілюватиметься у Львівській області, базується на основних принципах реформування, описаних в таблиці 2.

Системний підхід до формування основ регіональної політики в галузі ЖКП передбачає формування таких завдань програми реформування:

1) сприяння ефективному функціонуванню системи державного регулювання діяльності природних монополій на ринку комунальних послуг;

2) формування регіональної житлової політики, створення розвинутого конкурентного середовища на ринку обслуговування житла, зокрема впровадження комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду із залученням інвесторів-забудовників на конкурсних засадах;

3) забезпечення беззбиткового функціонування підприємств житлово-комунального господарства;

4) технічне переоснащення житлово-комунального господарства, скорочення питомих показників використання енергетичних

і матеріальних ресурсів, необхідних для виробництва та надання житлово-комунальних послуг, у тому числі створення дієвого і прозорого механізму стимулювання альтернативних джерел енергії та видів палива;

5) залучення інвестицій та співпраця з міжнародними фінансовими установами і донорськими організаціями;

6) забезпечення залучення громадськості до процесів формування житлової політики та реформування житлово-комунального господарства.

Таблиця 2

Основи програми реформування ЖКГ Львівщини

Принципи	Очікувані результати
Спільна відповідальність місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування	Реалізація державної політики регіонального розвитку у сфері ЖКГ
Доступність житлово-комунальних послуг (ЖКП) відповідно до державних соціальних стандартів	Ефективна система державного регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сфері водо-, теплопостачання і водовідведення
Ефективне використання ресурсів	Накопичення інвестиційних ресурсів для технічного переоснащення підприємств ЖКГ та розвитку комунальної інфраструктури
Економічно обгрунтовані ціни і тарифи	
Збалансований розвиток тепло-, водопостачання та водовідведення	Забезпечення поступового виведення з експлуатації аварійних житлових будинків і відбудова аварійних об'єктів комунального господарства на умовах фінансування з державного та місцевих бюджетів
Інноваційний розвиток в енерготи ресурсозбереженні, впровадженні екологічно чистих технологій	Надання споживачам якісних житлово-комунальних послуг
Відповідальність <i>органів виконавчої влади</i> за ефективне використання майна територіальних громад	Забезпечення сталої та ефективної роботи підприємств житлово-комунального господарства, підвищення рівня безпеки систем життєзабезпечення населених пунктів

Складено на основі [2; 7; 8].

Виконання завдань Програми потребує реалізації заходів інституціонального, організаційного, фінансового, нормативно-правового забезпечення, описаних на рис.

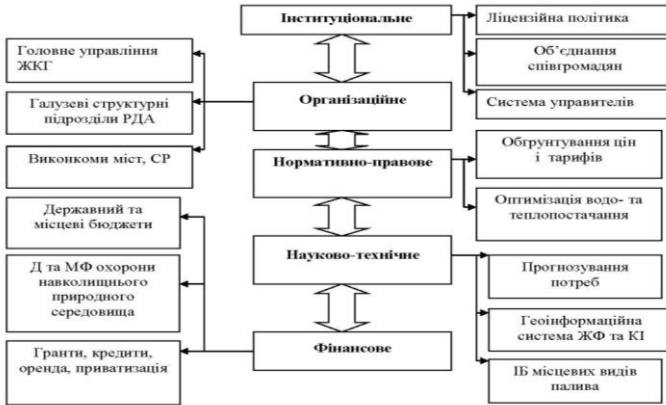

Рис. Види забезпечення виконання завдань Програми реформування ЖКГ

Виконання Програми дасть змогу:

- забезпечити інноваційний розвиток житлово-комунального господарства;
- створити сприятливі умови для залучення позабюджетних коштів у розвиток об’єктів житлово-комунального господарства, а також ефективний механізм подальшого його реформування із залученням іноземних інвестицій, кредитів, коштів фізичних і юридичних осіб;
- зменшити до рівня експлуатаційної безпеки зношеність основних фондів у житлово-комунальному комплексі та витрати і втрати під час виробництва житлово-комунальних послуг;
- забезпечити функціонування об’єднань співвласників багатоквартирних будинків та технічні умови ефективного використання житлової інфраструктури: зменшити питомі витрати умовного палива на відпуск теплової енергії, а також електроенергії на 1 м³ поданої води;
- зменшити питомі витрати електроенергії на 1 м³ на очищення і транспортування 1 м³ стічних вод; встановити тарифи за житлово-комунальні послуги на рівні середньої ціни в Україні; встановити будинкові прилади обліку тепла та холодної води [2; 7; 8].

Висновки. Зростання ролі регіональної політики у державній політиці країни, поступовий перехід до довгострокового планування регіонального розвитку вимагають удосконалення управління регіональним розвитком. Інструментами державного управління регіональним розвитком є державні програми розвитку окремих галузей. У цій статті розглянуто науково-методичні основи Програми реформування ЖКГ області.

Методами аналітичного дослідження та шляхом детальної диференціації узагальнено і систематизовано фактори формування політики реформування, які визначають напрями змін та їх забезпечення.

Запропоновано основи систематизації інтресів та загроз Програми реформування ЖКГ, що дозволить підвищити ефективність реалізації заходів за визначеними видами забезпечення програми, здійснювати моніторинг виконання програми та встановити напрями регулювання і відповідальності.

На сучасному етапі реформування системи управління регіональним розвитком зростає значення стратегічного планування як важеля прямого впливу держави на процеси збалансованого відтворення регіональних комплексів. Одним із дієвих інструментів стратегічного планування є державна стратегія регіонального розвитку. Грунтуючись на таких міркуваннях, заходи Програми реформування ЖКГ повинні бути узгоджені та оптимізовані відповідно до цілей стратегії, що визначає напрям подальших системних досліджень [5].

---

1. Логвиненко В. І. Державне управління функціонуванням і розвитком ЖКГ в Україні: монографія / Володимир Іванович Логвиненко; за заг. В. В. Дорофійенка. – Донецьк: СПД Купріянов В. С., 2009. – 498 с.

2. Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства Львівської області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: loda.gov.ua/wp-content/uploads/.../183_prog2.doc

3. Суха Я. А. Основні проблеми функціонування житлово-комунального господарства / Я. А. Суха // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Черкаси: ЧДТУ, 2008. – Вип. 19, ч. II. – С. 134–137.

4. Волинський Г. Про деякі напрями реформування житлово-комунального господарства України / Г. Волинський // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 78–84.

5. Программа экономических реформ Украины на 2010–2014 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zn.ua/img/st_img/2010/800/all.doc.

6. Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004–2010 роки: Закон України від 24 червня 2004 року № 1869 // Урядовий кур'єр. – 2004. – 17 серпня. – С. 11; Офіційний вісник України. – 2004. – № 30. – С. 16–40.

7. Про прискорення реформування житлово-комунального господарства: Закон України від 19 жовтня 1999 року № 1351/99 // Юридичний Вісник України. – 1999. – 3 листопада. – С. 14.

8. Регулювання розвитку житлово-комунального господарства міст і районів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: //http:www.lib.ua-ru.net.

Мойсеєнко І. П., Осинський Р. А. Пути реформирования жилищно-коммунального хозяйства Львовщины.

Методами логико-теоретического обобщения выявлены закономерности и обозначены проблемы жилищно-коммунального хозяйства, определены системные основы реализации программы реформирования ЖКХ Львовской области. Обосновано необходимость учета состояния, интересов и угроз функционирования ЖКХ, обеспечение государственного регулирования для определения направлений реформирования.

Ключевые слова: жилищно-коммунальное хозяйство, гармонизация интересов, угрозы, обеспечение реализации программ регулирования.

Moiseyenko I. P., Osins'kyi R. O. The Ways of Reforming the Housing and Communal Services of L'viv Region.

By methods of logical and theoretical generalization the regularities are detected and the problems of housing and communal services are outlined; the systemic basis for the implementation of the program of reforming housing and communal services in L'viv region is defined. The necessity of taking into accounts the condition, interests and threats of housing and communal services functioning, ensuring the state regulation to determine the reform directions.

Key words: housing and communal services, harmonization of interests, threats, ensuring the implementation of programs regulation.

Стаття надійшла 17 жовтня 2013 р.

УДК [65.012.8:33(477)]

Н. В. Наконечна

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто проблеми управління фінансово-економічним розвитком на підприємствах України. Проаналізовано широке коло питань, пов'язаних з аналізом фінансового-економічного стану підприємств, його оцінюванням та управлінням. Розглянуто аспекти, що потребують розробки особливого підходу до оцінки економічного розвитку підприємств України.

Ключові слова: фінансово-економічний стан підприємств, рівень інфляції, оцінка бізнес-клімату.